

Toets Provinciale ruimtelijke verordening.

1. Inleiding

Voor het mogelijk maken van de realisatie van een grootschalige glastuinbouwbedrijf op percelen Tussenweg 2-4 te Middenmeer (gemeente Hollands Kroon) wordt de bestemming gewijzigd van 'agrarisch' naar 'agrarisch glastuinbouw'. Hiervoor wordt een wijzigingsplan opgesteld. In deze memo wordt dit voornemen getoetst aan de Provinciale ruimtelijke verordening (hierna PRV) van provincie Noord-Holland¹.

De volgende PRV artikelen zijn o.a. van belang:

- Artikel 8a Meerlaagse veiligheid;
- Artikel 9 Aanwijzing bestaand bebouwd gebied;
- Artikel 14 Overige vormen van verstedelijking;
- Artikel 15 Ruimtelijke kwaliteitseis ingeval van verstedelijking in het landelijk gebied en voor windturbines;
- Artikel 26c Glastuinbouw;
- Artikel 27 Landbouw Effect Rapportage (LER);
- Artikel 33 Energie en duurzaam bouwen.

2. Toetsing

In de toelichting van het wijzigingsplan c.q. het daarbij behorende moederplan is beschreven op welke wijze invulling is gegeven aan de vereisten genoemd in artikel 27 en 33 voor de functie glastuinbouw. Resterende toetsing aan de andere artikelen.

Artikel 8a.

In kader van de provinciale ruimtelijke verordening moet in de toelichting van een bestemmingsplan (of wijzigingsplan) een beschrijving zijn opgenomen van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met:

- a. de risico's van en bij overstroming, en;
- b. de maatregelen en voorzieningen die worden getroffen om deze risico's te voorkomen of te beperken.

De Wieringermeer ligt in het stroomgebied Rijn. De overstromingsrisico's in de Wieringermeer zijn te raadplegen op www.risicokaart.nl. Dit is een uitwerking van de Europese Richtlijn overstromingsrisico's die in 2007 van kracht geworden. In overeenstemming met deze richtlijn zijn kaarten opgesteld om burgers en bedrijven te informeren over overstromingsrisico's en wordt met beheerplannen aan een gecoördineerd aanpak om de risico's te beheersen.

¹ Er is getoetst aan de PRV versie d.d. 22 juli 2016 en de voorgenomen wijziging van de PRV zoals gepubliceerd 10 juni 2016 beiden te raadplegen op https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Structuurvisie_en_PRV.

Voor het westelijk deel van de Wieringermeerpolder is er een middelgrote kans op een overstroming bij doorbraak van een dijk in de boezem van Groet-/Waardkanaal. Overstromingen met een middelgrote kans kunnen waarschijnlijk hooguit 1 keer in een mensenleven gebeuren. Een overstroming behorende bij dit scenario rijkt echter niet tot de locatie Agriport c.q. het plangebied.

Van overstromingen met een kleine kans is het zeer onwaarschijnlijk dat deze tijdens een mensenleven zullen gebeuren. Er is een kleine kans op een overstroming van de polder bij doorbraak van de IJsselmeerdijk. In dat geval zal er circa 6-24 uur ontruimingstijd zijn voor werknemers op de locatie Agriport (indien de doorbraak op een dag gebeurt dat er wordt gewerkt in het plangebied). Bij een doorbraak kan het water wel hoog komen te staan en kan de schade dus aanzienlijk zijn. De locatie Agriport ligt op kilometers afstand van de dijken. De stroomsnelheid bij een doorbraak zal, ter hoogte van de locatie, laag zijn. Deze aspecten, samen met de zelfredzaamheid van werknemers van bedrijven en de ontruimingstijd, betekenen dat de kans op slachtoffers zeer laag mag worden geacht.

Glastuinbouw is geen vitale of kwetsbare functie waarvoor extra bescherming tegen overstroming is bepaald gegeven mogelijk ernstige schade voor de samenleving of nationale economie². Wel is Agriport onderdeel van de Greenports in Nederland en in die zin speerpunt van rijksbeleid in kader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De economische waarde in de Wieringermeer polder per ha is relatief nog laag. De extra waarde door een investering in een glastuinbouwbedrijf maakt voor de economische waarde in de totale polder c.q. dijkkring geen materieel verschil in relatie tot de hoogwaterbescherming³.

Het beschermingsniveau van de IJsselmeerdijk is robuust en vormt laag 1 van de meerlaagse waterveiligheid. In kader van laag 2 liggen aanvullend maatregelen in de ruimtelijke inrichting niet voor de hand gegeven bovenstaande. Ondanks de kleine kans dat een overstroming kan plaatsvinden, is het wel verstandig als uitwerking van laag 3, bij het opstellen van bedrijfsnood- en ontruimingsplannen, ook rekening te houden met een scenario van een overstroming.

Artikelen 14,15 en 26c

Het plangebied is geen onderdeel van een aangewezen glastuinbouwconcentratielocatie zoals bepaald door artikel 26c van de PRV (en de daarbij behorende kaart 7). Het plangebied is wel onderdeel van de glastuinbouwuitbreidingslocatie 'Agriport 2' zoals aangewezen in gemeentelijk structuurplan/structuurvisie. Eveneens is door provincie Noord-Holland ingestemd met de ontwikkeling van glastuinbouw in het plangebied in kader van vooroverleg over eerder in procedure gebrachte bestemmingsplannen. Tot op heden is er echter geen aanleiding gezien contouren van het glastuinbouwconcentratiegebied aan te passen aan eerder ingezet ruimtelijk beleid. Op basis van artikel 26c lid 8 kunnen Gedeputeerde staten, gehoord de desbetreffende commissie van provinciale staten, de begrenzing van het glastuinbouwconcentratiegebied wijzigen.

Het plangebied is niet aangewezen als onderdeel van bestaande bebouwd gebied (BBG). Het ligt daarmee in het landelijk gebied. In hoofdstuk 4 van de PRV worden regels gegeven voor het landelijk gebied. Een ontwikkeling van grootschalige glastuinbouw in het plangebied kan gelezen worden als

² Zie o.a. <https://deltaprogramma2016.deltacommissaris.nl/viewer/paragraph/1/deltaprogramma-/chapter/bijlagen/paragraph/bijlage-brvoortgang-afspraken-vitale-en-kwetsbare-functies->.

³ Veiligheid Nederland in Kaart 2 Overstromingsrisico dijkkring 12 Wieringen. Rijkswaterstaat Waterdienst, december 2011

een overige vorm van verstedelijking in het landelijke gebied. Voor een dergelijke ontwikkeling kan een bestemmingsplan (of wijzigingsplan) worden opgesteld indien:

- a. de noodzaak van verstedelijking als bedoeld in het eerste lid is aangetoond;
- b. is aangetoond dat de beoogde verstedelijking niet door herstructureren, intensiveren, combineren of transformeren binnen bestaand bebouwd gebied kan worden gerealiseerd en;
- c. het bepaalde in artikel 15 in acht wordt genomen.

Op Agriport zijn momenteel negen grootschalige glastuinbouwbedrijven gevestigd. De beschikbare gronden voor grootschalige glastuinbouw zijn uitgegeven, behoudens een perceel van 70 ha dat mede bestemd is voor de vestiging van datacenters.

In 2008 was beoogd het plangebied direct al in ontwikkeling te nemen voor glastuinbouw. Agriport wordt vraag gestuurd ontwikkeld. Bij vaststelling van het bestemmingsplan 'Uitbreiding Agriport A7' is in 2010 besloten tijdelijk het ontwikkelingstempo te matigen, rekening houdend met de economische condities van dat moment en de inspraak op de plannen. Daarbij is door de raad van de voormalige gemeente Wieringermeer aan het college Burgemeester en wethouders wel opgedragen het plangebied te bestemmen voor glastuinbouw zodra het weer mogelijk was. Voor het plangebied is daarom in het vigerende bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid opgenomen.

Medio 2016 kan worden vastgesteld dat er concrete interesse is voor de vestiging van grootschalige glastuinbouw. Tevens kan worden vastgesteld dat de resultaten van de glastuinbouwsector in 2015 zijn verbeterd na zeer moeilijke bedrijfsomstandigheden tijdens de crisisjaren⁴. Eveneens is in 2016 te constateren dat de Europese economie stabiliseert en licht hersteld. Ook zal naar verwachting de herstructurering van de Nederlandse glastuinbouw in de komende jaren weer opgepakt worden⁵.

Agriport is de enige locatie in Nederland die specifiek ruimte biedt aan de noodzakelijke schaalvergroting in de glastuinbouw, voornamelijk voor de glasgroente glastuinbouw. Op Agriport zijn bedrijven gevestigd vanaf 20 hectare tot een omvang meer dan 100 ha. Agriport is een door het Rijk aangewezen landbouw ontwikkelingslocatie voor glastuinbouw.

Binnen de regio Noord-Holland Noord zijn drie glastuinbouwclusters die samenwerken o.a. in het kader van de Greenport Noord-Holland Noord. Dat zijn de glastuinbouwlocaties; het Grootslag, Alton en Agriport. Alton en het Grootslag zijn minder geschikt voor de plaatsing van grootschalige glastuinbouw en deze rol is dan ook aan Agriport toebedeeld. Agriport dient ervoor te zorgen dat binnen de regio, c.q. binnen Greenport Noord-Holland Noord, voldoende ruimte beschikbaar is en blijft om aan de vraag van grootschalige glastuinbouwbedrijven te voldoen. Agriport is daarbij ook de locatie waar tuinders uit de wijdere regio gezamenlijk een glastuinbouwcluster kunnen oprichten, zodat versnipperde en verouderde kassen kunnen worden geherstructureerd. Gegeven de interesse, herstel van bedrijfsresultaten in de glastuinbouw, stabilisatie van de economische condities in de Europese afzetmarkten en de verwachte herstart van glastuinbouwherstructurering moeten nu stappen gezet worden om in de regio voldoende ruimte beschikbaar te maken voor de vraag naar ruimte voor nieuwvestiging en herstructurering.

Voor de landschappelijke inpassing van glastuinbouw op de locatie Agriport is een beeldkwaliteitsplan en een welstandsnota opgesteld. Dit zal eveneens als kader worden gebruikt voor de inpassing van glastuinbouw in het plangebied. Belangrijke uitgangspunten voor de inpassing,

⁴ Zie o.a. <http://www.agrimatie.nl/NieuwsDetail.aspx?subpubID=2291&itemid=3405>.

⁵ Zie o.a. <http://www.coalitiehot.nl/nl/home>

zoals afstand van kassen tot de ontsluitingsweg, zijn opgenomen in de bestemmingsplanregels. Voor de landschappelijke inpassing zijn de aspecten genoemd in artikel 15 van de PRV beoordeeld en opgenomen in bovengenoemde plan en nota. De impact op de openheid van het landschap van de vestiging van een glastuinbouwbedrijf op het betreffende perceel, binnen een glastuinbouwlocatie en daarmee aansluitend op de bestaande glasopstanden, is relatief beperkt. Het betreft verder een ontwikkeling van glastuinbouw in een besloten poldervak. Deze impact is in eerdere procedures gepresenteerd en de verantwoording is aanvaardbaar geacht door de betrokken instanties, waaronder provincie.

Voorgenomen wijzigingen PRV.

Recent zijn door provincie Noord-Holland een aantal wijzigingen van de PRV gepresenteerd. Beoogd is dat deze in de loop van 2016-2017 van kracht zullen worden.

Met de komende wijziging van de PRV, die voorzien is in het komende half jaar (vaststelling 12 december 2016) wordt het begrip 'bestaande bebouwd gebied (BBG) losgelaten en vervangen door bestaand stedelijk gebied (BSG) in overeenstemming met Art. 1.1.1 lid 1 aanhef en onder h. Besluit ruimtelijke ordening (Bro): *bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur*;

De gronden die geen BSG zijn, dus niet feitelijk bestaand, zijn straks in de PRV ook 'Landelijk Gebied'. Nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied worden beschouwd als een stedelijke ontwikkeling, gedefinieerd conform Art. 1.1.1 onder i. Bro: *ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen*;

In de hierboven beschreven beoordeling is 'worst-case' aangenomen dat onderhavig plan een ontwikkeling betreft in het landelijk gebied. De betreffende wijzigingen van de PRV zullen daarom naar verwachting niet resulteren in een andere conclusie dan hierboven vermeld. Wij verwijzen hiervoor tevens naar de 'Toets SVIR ladder'.

3. Conclusie

Op basis van de onderbouwing opgenomen in deze notitie kan gesteld worden dat aan de PRV vereisten wordt voldaan.